

การพัฒนาแบบการจัดการความรู้ร่วมกันผ่านเว็บไซต์เพื่อเพิ่มสมรรถนะ ของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน

วราพรรณ อภิศุภะโชค^{1*} และ สาโรช โศภีรักษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน 2) พัฒนาเว็บไซต์การจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับประชาคมอาเซียน และ 3) ประเมินสมรรถนะของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์ฝ่ายบริการจำนวน 21 ท่าน จากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 6 แห่ง ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน ได้ผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เรียกว่า โมเดล CoL-KM 2) เว็บไซต์การจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน ได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีคุณภาพในระดับมาก 3) ผลการประเมินสมรรถนะ พบว่า การประเมินสมรรถนะด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยหลังทำกิจกรรมและสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การประเมินสมรรถนะด้านทัศนคติ พบว่า เห็นด้วยในระดับมาก และการประเมินสมรรถนะด้านทักษะ พบว่า ผลงานมีคะแนนอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ร่วมกัน สมรรถนะบุคลากรห้องสมุด ประชาคมอาเซียน

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. 08-8009-1008 อีเมล: apis.wara@gmail.com

The Development of Collaborative Knowledge Management on a Website for Improving Competencies of State Academic Libraries' Staffs for the ASEAN Community

Warapan Apisuphachok^{1*} and Saroch Sopeerak²

Abstract

This research aims to 1) develop a model of collaborative knowledge management of state academic libraries' staffs for the ASEAN Community, 2) develop a collaborative knowledge management website of state academic libraries' staffs for the ASEAN Community, and 3) evaluate competencies of state academic libraries' staffs for the ASEAN Community. The sample of this research was 21 service librarians of six state academic libraries. The research results were as follows: 1) Collaborative knowledge management model of state academic libraries' staffs was evaluated by experts with highly suitable level, called the Col-KM Model. 2) Collaborative knowledge management website of state academic libraries' staffs was evaluated by specialists with a high level of quality. And 3) The result of evaluation of competencies showed that the competency evaluation of knowledge has average scores after participating in the activity was significantly higher than the pretest scores at the 0.05 level. The average means of competency of attitude assessment were agreed at a high level. And the skill assessment has shown that the scores were at a good level.

Keywords: Collaborative Knowledge Management, Competencies of Library Staff, ASEAN Community

¹ Doctoral Degree Student, Department of Education Technology, Faculty of Education, Kasetsart University

² Associate Professor, Department of Education Technology, Faculty of Education, Kasetsart University

* Corresponding Author Tel. 08-8009-1008 e-mail: apis.wara@gmail.com

1. บทนำ

ในปีพุทธศักราช 2558 ประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนาและยกระดับความร่วมมือระหว่างกันไปสู่การจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) การรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนส่งผลกระทบต่อประเทศไทย รวมถึงส่งผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ [1] ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตามสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะมีหน่วยงานที่สำคัญที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย และมีเครื่องมือที่ช่วยในการเข้าถึงความรู้ที่มีประสิทธิภาพ นั่นก็คือ ห้องสมุด

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการรวมกลุ่มอาเซียน เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ความรู้ด้านอาเซียน ดังนั้นในปัจจุบันห้องสมุดหลายแห่งจึงเริ่มต้นตัวกับการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สถาบันวิทยุทวารวดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่ายความร่วมมือออนไลน์ระหว่างห้องสมุดในภูมิภาคอาเซียน ครั้งที่ 4 เพื่อนำเสนอความก้าวหน้าของการดำเนินงานรวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ ประสบการณ์ในเรื่องการจัดการความรู้และสารสนเทศของห้องสมุดสมาชิกในภูมิภาคอาเซียน [2]

อย่างไรก็ตามความรู้ความเข้าใจและการเตรียมความพร้อมบุคลากรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนยังเป็นเรื่องใหม่ จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนพบว่า บรรณารักษ์มีความพร้อมด้านประชาคมอาเซียนในระดับน้อย [3] ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ในด้านการบริการจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน American Library Association ได้กล่าวถึง สมรรถนะบรรณารักษ์ฝ่ายบริการว่าประกอบด้วย 1) การเข้าถึง 2) พื้นฐานความรู้ 3) การตลาด 4) การทำงานร่วมกัน และ 5) การประเมินทรัพยากร [4] สมรรถนะของบรรณารักษ์ฝ่ายบริการ

ดังกล่าวมีความสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของห้องสมุด ทำให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อม ความครอบคลุมและเหมาะสมตรงกับความต้องการของผู้ใช้ที่มีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม

ในปัจจุบันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการความรู้ช่วยให้การสื่อสารระหว่างบุคลากรและแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทำได้สะดวก นอกจากนี้ยังสร้างความร่วมมือ/การใช้งานร่วมกันผ่านระบบเครือข่าย [5] อีกทั้งยังช่วยให้บุคลากรห้องสมุดสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างทั่วถึง สามารถนำความรู้มาบริการแก่ผู้ใช้ได้จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกันเพื่อเพิ่มสมรรถนะของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน และเสริมสร้างการจัดการความรู้ให้กับบุคลากรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และเพื่อให้เว็บไซต์เป็นศูนย์กลางสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในการเตรียมการจัดบริการสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน

2.2 พัฒนาเว็บไซต์การจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับประชาคมอาเซียน

2.3 ประเมินสมรรถนะของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับประชาคมอาเซียน

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 การจัดการความรู้ เป็นการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่จำเป็นสำหรับองค์กรที่ได้มาจากการแสวงหาแล้วนำมาสร้างเป็นความรู้ขององค์กร และเก็บรักษาไว้ให้ทุกคนได้เข้าถึงความรู้ เป็นกระบวนการสร้างความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือร่วมกับการทำงานเป็นทีม

และการกระจายความรู้ [6] อย่างไรก็ตามการที่จะทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีขั้นตอนประกอบด้วย การสร้างความรู้ ศูนย์รวมของความรู้ การเผยแพร่ความรู้ การวิเคราะห์ความรู้ และการใช้ความรู้ [7] ซึ่งโมเดลของการแบ่งปันความรู้จะประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ การอธิบาย การให้คำแนะนำ วัตถุประสงค์ การอำนวยความสะดวก การช่วยเหลือ การแบ่งปันและการเรียนรู้ การวิเคราะห์และการประเมินผล [8]

3.2 การจัดการความรู้ร่วมกัน เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันโดยเน้นการจัดระบบความรู้ มีการแบ่งปันและสร้างความรู้ มีการยอมรับซึ่งกันและกันมีการลงความเห็นร่วมกัน หรือเป็นการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มเดี่ยวแล้วตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบโดยการแบ่งปันให้สมาชิกในกลุ่มหาคำตอบ มีองค์ประกอบคือ การพึ่งพากันและกันในทางบวก การมีปฏิสัมพันธ์ ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคมและกระบวนการกลุ่ม เป็นการอภิปรายและการสนทนาเป็นการตอบสนองให้เกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความคิดอย่างมีวิจารณญาณ [9] การที่ผู้เรียนทำงานในกลุ่มย่อยมุ่งที่จะเรียนรู้มากกว่าการได้รับความรู้จากการสอน นอกจากนี้ผู้เรียนยังรักษาความรู้ได้นานกว่าและผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมากขึ้น [10] ส่วนศึกษาด้านทัศนคติของผู้ใช้ระบบเว็บการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับการจัดการความรู้ พบว่า การใช้เทคโนโลยีสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ เช่น การสร้างความรู้ร่วมบุคคล หรือการแบ่งปันความรู้ในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ [11]

3.3 เว็บไซต์การจัดการความรู้ การเรียนรู้บนเว็บเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก สนับสนุนสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับปัญหาที่พบในความเป็นจริง [12] สำหรับเครื่องมือของการจัดการสารสนเทศที่ช่วยเพิ่มความรู้เฉพาะบุคคล การสื่อสารแบบกลุ่ม และการทำงานร่วมกัน เครื่องมือการจัดการสารสนเทศของงานความรู้และการสื่อสารแบบเปิดจากหนึ่งไปหนึ่ง ได้แก่ เว็บไซต์เป็นเว็บที่เน้นการบริการที่หลากหลายรูปแบบและตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ส่งผลให้เกิดการสื่อสารและมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น บล็อก, ยูทูป [13] งานวิจัยของ Sranamkarn [14] พบว่า โมเดลการสอนบนเว็บโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการ

ความรู้มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) กูเกิ้ล 3 ขั้นตอน คือ การค้นหา ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และการวิเคราะห์ 2) เฟสบุค 3 ขั้นตอน คือ การเพิ่ม กลุ่มและการเขียน และ 3) ยูทูป 3 ขั้นตอน คือการสร้าง การแบ่งปัน และการประเมินผล

3.4 สมรรถนะบุคลากรห้องสมุดสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน เป็นพฤติกรรมที่ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม พฤติกรรมเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะช่วยประเมินสมรรถนะ ซึ่งขึ้นอยู่กับภารกิจพฤติกรรม ดังนั้นภาระงานเป็นการระบุพฤติกรรมพื้นฐานเพื่อนำไปสู่งานที่ประสบความสำเร็จในการจัดเตรียมบริการให้กับผู้ใช้ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะหลัก ได้แก่ 1) การเข้าถึง 2) พื้นฐานความรู้ 3) การตลาด 4) การทำงานร่วมกัน และ 5) การประเมินผลทรัพยากรสารสนเทศและบริการ [4] และจากการวิจัยของ Tanloat และ Tuamsuk [15] ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศไทยในทศวรรษหน้า (A.D. 2010–2019) พบว่า บรรณารักษ์ควรมีสมรรถนะหลัก 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ 2) ทักษะ และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ Siddlke และIslam [16] พบว่า บรรณารักษ์ควรมีทักษะประสบการณ์ทำงาน ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการพัฒนาดิจิทัลคอลเลคชัน ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสามารถในการบริหาร มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการพัฒนาในวิชาชีพ ทักษะส่วนบุคคล

4. วิธีการวิจัย

4.1 ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์ฝ่ายบริการจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) สถาบันวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 3) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 5) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา และ 6) หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บรรณารักษ์ฝ่ายบริการที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ รวม 21 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องแล้วนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน ก่อนประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และประเมินรับรองรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

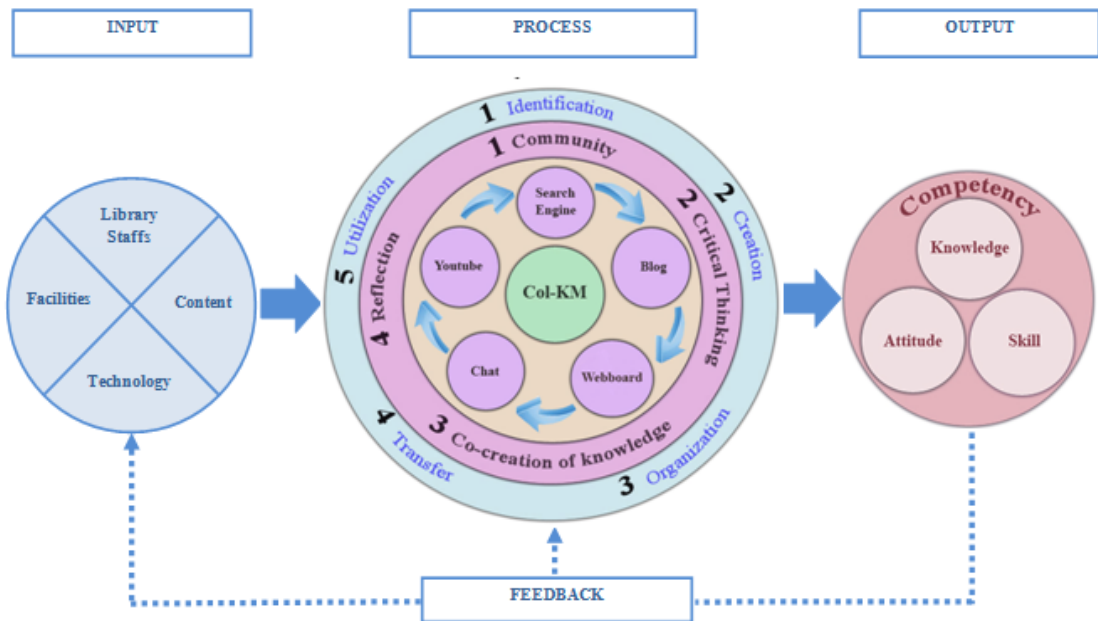
ระยะที่ 2 พัฒนาเว็บไซต์การจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการความรู้ร่วมกันตามองค์ประกอบของรูปแบบที่ได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ ก่อนประเมินคุณภาพเว็บไซต์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

ระยะที่ 3 การประเมินสมรรถนะของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน ในด้านความรู้ ทักษะ และทักษะจากกลุ่มตัวอย่างหลังจากเข้าร่วมทำกิจกรรมการจัดการความรู้ร่วมกัน Col-KM บนเว็บไซต์

5. ผลการวิจัย

5.1 พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดหลักเกี่ยวกับ 1) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) 3) เทคโนโลยีในการจัดการความรู้ในกระบวนการแต่ละขั้นตอนของการจัดการความรู้ และ 4) สมรรถนะของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยผู้วิจัยพัฒนาโมเดลเป็น 4 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ดังรูปประกอบที่ 1

รูปที่ 1 รูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกัน

ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ บุคลากรห้องสมุด (Library Staffs) เนื้อหา (Content) เทคโนโลยี (Technology) และสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)

กระบวนการ (Process) องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) กระบวนการในการจัดการความรู้ (Knowledge Management = KM) 5 ขั้นตอน ได้แก่

การกำหนดความรู้ (Identification) การสร้างความรู้ (Creation) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Organization) การถ่ายทอดความรู้ (Transfer) และการนำความรู้ไปใช้ (Utilization) 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning = Col) ได้แก่ ชุมชน (Community) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การสร้างความรู้ (Co-creation of Knowledge) การสะท้อนความคิด (Reflection) และ 3) เทคโนโลยี (Technology) ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นโมเดล ที่เรียกว่า Col-KM Model

ผลผลิต (Output) เป็นผลที่ได้จากการประเมินสมรรถนะ (Competency) 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) สมรรถนะด้านทักษะ (Skill) และสมรรถนะด้านทัศนคติ (Attitude)

ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นส่วนที่เกิดขึ้นจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม การป้อนกลับเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการให้ข้อมูลและการรับข้อมูล ในที่นี้ประกอบด้วยข้อมูลป้อนกลับจากผลผลิตไปสู่กระบวนการ และข้อมูลป้อนกลับจากผลผลิตไปสู่ปัจจัยนำเข้า

ผู้วิจัยนำรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นไปประเมินความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีมีความสอดคล้อง มีค่ามากกว่า 0.5 หมายความว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาใช้ได้ และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำรูปแบบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรับรองรูปแบบ พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47, S.D.=53$)

5.2 พัฒนาเว็บไซต์การจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบ Col-KM มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ เชื่อมโยงที่ <http://kmasean.human.ku.ac.th/kmasean> โดยแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนบุคลากรห้องสมุดจะมีเรียนรู้ร่วมกันผ่านเครื่องมือการจัดการความรู้ร่วมกัน ได้แก่ โปรแกรมค้นหา ยูทูป แชนแนล กระดานสนทนา และบล็อก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กิจกรรม Col-Km

กิจกรรมที่ (15 ชั่วโมง)	รายละเอียดของกิจกรรม	เครื่องมือ
1. การกำหนดความรู้ (2 ชั่วโมง)	ตรวจสอบความรู้ของตน และสมาชิกเพื่อการกำหนดความรู้	กระดานสนทนา บล็อก
2. การสร้างความรู้ (4 ชั่วโมง)	การรวบรวมความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมถึงการเรียนรู้เพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ	โปรแกรมค้นหา ยูทูป กระดานสนทนา บล็อก
3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (4 ชั่วโมง)	ตรวจสอบความคิดของตนเองและผู้อื่นอีกครั้ง แล้วร่วมกันสร้างความรู้ อย่างเป็นระบบ	แชท กระดานสนทนา บล็อก
4. การถ่ายทอดความรู้ (3 ชั่วโมง)	สมาชิกทุกคนนำเสนอ ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม ที่ผ่านมา	กระดานสนทนา บล็อก
5. การนำความรู้ไปใช้ (3 ชั่วโมง)	นำผลที่ได้ไปปฏิบัติและ ประเมินผล	กระดานสนทนา บล็อก

ผู้วิจัยนำเว็บไซต์ที่สร้างขึ้นไปประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบเว็บไซต์ ความเหมาะสมของตัวอักษร การเชื่อมโยงข้อมูล การมีปฏิสัมพันธ์ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาของเว็บ ผลการประเมิน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพเว็บอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.58$) แสดงว่าเว็บไซต์มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้จริง

5.3 ประเมินสมรรถนะของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับประชาคมอาเซียน

ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 21 คน จะต้องเข้าร่วมกิจกรรม Col-Km ทางเว็บไซต์ 5 กิจกรรม เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ 15 ชั่วโมงให้ครบทุกกิจกรรม จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการประเมินสมรรถนะการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

5.3.1 การประเมินสมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge Assessment) โดยประเมินผลจาก

แบบทดสอบความรู้ เรื่อง สมรรถนะบรรณารักษ์ฝ่ายบริการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ข้อ โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 25 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยของสมรรถนะด้านความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3.2 การประเมินสมรรถนะด้านทัศนคติ (Attitude Assessment) ผู้วิจัยประเมินผลจากแบบประเมินทัศนคติ เรื่อง สมรรถนะบรรณารักษ์ฝ่ายบริการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบอัตราส่วนประมาณค่า โดยมีคะแนน 5 ช่วง ผลการประเมินพบว่า โดยรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.22) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินสมรรถนะด้านทัศนคติ

สมรรถนะที่	ระดับทัศนคติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. การเข้าถึง	4.42	0.65	มาก
2. พื้นฐานความรู้	4.17	0.79	มาก
3. การตลาด	4.51	0.64	มากที่สุด
4. การทำงานร่วมกัน	4.49	0.59	มาก
5. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศและบริการ	4.57	0.63	มากที่สุด
รวม	4.43	0.22	มาก

5.3.3 การประเมินสมรรถนะด้านทักษะ (Skill Assessment) ผลการประเมินสมรรถนะด้านทักษะของกลุ่มตัวอย่างจากผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม 5 ชั้น โดยในการประเมินผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์และระดับการให้คะแนน (Rubric Scores) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ผลงานดี ได้ 3 คะแนน ผลงานพอใช้ ได้ 2 คะแนน ผลงานความปรับปรุงได้ 1 คะแนน และ ไม่มีผลงาน ได้ 0 คะแนน ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมคะแนนอยู่ในระดับผลงานดี ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = 0.54) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินด้านทักษะ

การจัดการความรู้	ระดับผลงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. การกำหนดความรู้	2.52	0.58	ดี
2. การสร้างความรู้	2.58	0.52	ดี
3. จัดการความรู้ให้เป็นระบบ	2.57	0.53	ดี
4. การถ่ายทอดความรู้	2.61	0.49	ดี
5. การนำความรู้ไปใช้	2.55	0.57	ดี
รวม	2.57	0.54	ดี

6. อภิปรายผล

6.1 รูปแบบการจัดการความรู้ร่วมกัน หรือ Col-KM Model ประกอบด้วยแนวคิดหลัก 4 ส่วน คือ 1) การจัดการความรู้ 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ร่วมกัน 3) เทคโนโลยีในการจัดการความรู้ และ 4) สมรรถนะของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยผู้วิจัยพัฒนาโมเดลเป็น 4 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่มีความสัมพันธ์เป็นกระบวนการ และเน้นการเรียนรู้ร่วมกันในทุกขั้นตอน ทำให้การพัฒนาสมรรถนะบรรณารักษ์ในด้านการบริการสำหรับอาเซียนมีประสิทธิภาพ

6.2 คุณภาพเว็บไซต์ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ส่วนใหญ่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก เนื่องจากในการพัฒนาเว็บไซต์ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการจัดการความรู้ 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล [18] ผู้วิจัยได้วางโครงเรื่องและเนื้อหา ก่อน ขึ้นการออกแบบเว็บไซต์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบตามกิจกรรมการจัดการความรู้ โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 5 กิจกรรม 5 สัปดาห์ และในแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยสมาชิกสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกผ่านเครื่องมือสื่อสารบนเว็บ ได้แก่ เว็บบอร์ด, แชท และบล็อก

6.3 การประเมินสมรรถนะด้านความรู้ ผลการประเมินสมรรถนะด้านความรู้จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนการจัดการความรู้ทุกขั้นตอนจะมีการอภิปรายร่วมกันและมีการสรุปผลผ่านบล็อกส่วนตัวทำให้ได้สรุปบทวนความรู้ที่อยู่ตลอดเวลา

6.4 การประเมินสมรรถนะด้านทัศนคติ พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยเริ่มเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีนโยบายสนับสนุนในด้านงบประมาณในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านอาเซียน มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อบริการวิชาการและวิจัยในภูมิภาค เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในภูมิภาคและประเมินคุณภาพการบริการอาเซียนมากยิ่งขึ้น [16] รวมถึงบรรณารักษ์เริ่มตระหนักถึงการพัฒนาสมรรถนะทางสารสนเทศ ในด้านการสื่อสาร การอำนวยความสะดวก การฝึกปฏิบัติ การติดตาม เครือข่าย การเจรจาต่อรอง และทีมงานเป็นพื้นฐานสำหรับการจัดการความรู้ในห้องสมุด

6.5 การประเมินสมรรถนะด้านทักษะ พบว่า ผลคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นบรรณารักษ์ฝ่ายบริการที่ปฏิบัติงานอยู่ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และเรียนจบทางด้านงานบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ อีกทั้งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้มาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงาน และการให้บริการของห้องสมุด [19] นอกจากนี้การดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีความสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการความรู้ ทำให้การพัฒนาทักษะในด้าน 4 ด้านเกี่ยวกับ สมรรถนะบรรณารักษ์ฝ่ายบริการสำหรับบริการเป็นประชาคมอาเซียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ข้อเสนอแนะ

ห้องสมุดควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนางานด้านอาเซียนที่ชัดเจน นอกจากนี้ควรวางแผนการดำเนินงานทั้งระยะสั้นและระยะยาวในด้านพัฒนางานบริการสำหรับประชาคมอาเซียน รวมทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาบุคลากรการจัดกิจกรรม และการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเภททุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปี 2558

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] Jittanon, J. (2012). "ASEAN Community and Education in Thailand." Bulletin of Council Officials Vol.29 No.3 : 5. (in Thai)
- [2] The ASEAN University Network Inter-Library Online. (2007). The Fourth Meeting of the ASEAN University Network Inter-library Online Committee: knowledge and information program. Proceedings of the Fourth of the ASEAN University Network Inter-library Online Committee. Bangkok : Chulalongkorn Universtiy.
- [3] Apisuphachok, W. (2013). Factors Affecting Knowledge Management of State Academic Libraries in Thailand to Prepare for the ASEAN Community. 3rd International Conference on Business, Economics, Management and Behavioral Sciences. Singapore.
- [4] American Library Association. (2003). [online]. Professional Competencies for Reference and User Services Librarians. [cited September 3, 2015]. Available from <http://www.ala.org/rusa/resources/guidelines>
- [5] Wipawin, N. (2004). Knowledge Management and Knowledge Center. Bangkok: S.R. Printing. (in Thai)
- [6] Nonaka,I and Takeuchi, H. (2004). Hitosubashi on Knowledge Management: Enabling Business Growth. Malaysia: McGraw-Hill. Singapore : John Wiley & Sons.
- [7] Demerest, M. (1997). "Understanding Knowledge Management." Journal of Long Range Planning Vol.30 No.3 : 374-384.
- [8] Suwatthipong, C. Thangkabutra, T. and Lawthong, N. (2015). "A Proposed Model of Knowledge Sharing to Develop Educational Computer Standardized TestIn Higher Education." Prodedia-Social and Behavioral Science. Vol.191 No.2 : 93-97.

- [9] Laal, M and Laal, M. (2012). “Collaborative learning: what is it?.” Social and Behavioral Sciences Vol.31 : 491-495.
- [10] Goodsell, A. et al. (1992). Collaborative Learning: A Sourcebook for Higher Education. Pennsylvania : University Park.
- [11] Liaw, S., Chen, G. and Huang, H. (2008). “Users’ attitudes toward Web-based collaborative learning systems for knowledge management.” Computers and Education Vol.50 No.3 : 950-961.
- [12] Laohajatsang, T. (2001). Principle of Design and Develop Website for Learning. Bangkok : Arun Printing. (in Thai)
- [13] Ghani, K. (2009). “Intergation of supply chain internet and enterprise resources planning system.” Global Business and Management Research. Vol.1 No.3 : 97-104.
- [14] Sranamkarn, T. (2012). “Development of Web-based Instruction Model using Social Media Application to Enhance Knowledge Management Skills on Computer Tablet for Teacher.” Prodedia-Social and Behavioral Science. Vol.69 No.24 : 1477-1480.
- [15] Tanloat, P and Tuamsuk, K. (2011). Core competencies for information professionals of Thai academic libraries in the next decade (A.D. 2010–2019). The International Information and Library Review. Vol.43 No.3 : 122–129.
- [16] Siddlke, A. K. and Islam, S. I. (2011). “Exploring the Competencies of Information Professionals for Knowledge Management in the Information Institutions of Bangladesh.” The International Information & Library Review. Vol.43 No.3 : 130–136.
- [17] COL-KM for library services for ASEAN. (2015). [online]. [cited 2015]. Available from <http://kmasean.human.ku.ac.th>
- [18] Bailey, G. D. and Blythe, M. (1998). “Outlining Diagramming and Storyboarding or How to Create Great Education Websites.” Learning & Learning with Technology. Vol.25 No. 8 : 7-11.
- [19] Wichinpanya, J. (2006). Development of Efficient Knowledge Management Composite Indicators. Ph.D. Dissertation, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)